

Dvi knygos, dvi autorės ir skaudi Lietuvos istorija

Audronė SIDAUGIENĖ

Balandžio 29-osios sekmadienis buvo ypatingas ne man vienai, bet ir dešimtims kitų, kurie atskubėjo į Balzeko muziejų suruoštą susitikimą su knygų autorėmis Rūta Šepetys ir Ellen Cassedy. Tai buvo vienas paskutinių muziejaus renginių, skirtų Lietuvos gyventojų trėmimų į Sibirą 70-mečiui paminėti. Tokios sėkmingos muziejaus programos „Hope and spirit“, kurios įkvėpėjas ir sudarytojas buvo daktaras Andrius Plioplys kartu su muziejaus komanda, per 16 mano gyvenimo Čikagoje metų neteko matyti.

Mūsų šeimoje nebuvo nukentėjusių nuo trėmimų. Besimokydamą tarybinėje mokykloje apie tai beveik nieko negirdėjau, išskyrus kelis faktus apie Linkuvos gimnaziją palietusius įvykius. Tada dar mokyklos, dabar vėl gimnazijos muziejuje matėme nuotraukas tų žmonių, kurie mokėsi ar dirbo Linkuvoje, bet po to buvo išvežti... Atmintyje dar liko keletas filmų, su užuominomis apie „nepaklusniųjų“ pasiuntimą į Sibirą. Daugiau faktų ir informacijos atsirado Nepriklausomybės metais, o ypač išviešpatavus visagaliame internetui. Taigi – istorijos dalis, apie kurią mažiausiai žinojau, priartėjo prie manęs Čikagoje, būtent per šią programą Balzeko muziejuje.

Tokia jaudinanti ekspozicija, kurioje ir laiškai iš Sibiro (juos galima rasti dabar ir internete – „Youtube“ įveskit „letters from Siberia“), mažičiai meno kūrinėliai, nuotraukos, buitės daiktai, atkeliavę iš amžinojo įšalo žemės, ir mūsų vaikų piešiniai, jų vizijoje atgimstantys tų dienų vaizdai negali nejudinti... Kadangi dirbu ČLM, į muziejų važiuojame kartu su šeštokais, apžiūrėjome parodą, po to muziejaus darbuotojos parodė labai gerai paaugliams su-

Savo knygas pristato autorės (iš kairės) Rūta Šepetys ir Ellen Cassedy

prantamą filmą „Gyveno senelis ir bobutė“, kuriame per vienos šeimos istoriją vaikams buvo pasakoti tų dienų įvykiai.

Beveik kiekvieną savaitgalį muziejuje buvo skaitomos paskaitos, demonstruojami dokumentiniai filmai. Į vieno jų – „Ledo vaikai“ – pristatymą ir aš nuvykau. Tai dar vienas stulbinamai jaudinantis pasakojimas, perduotas tų įvykių dalyvių lūpomis.

Apie R. Šepetys knygą „Between Shades of Gray“ („Tarp pilkų debesų“) jau buvau skaičiusi ir girdėjusi tikrai nemažai, bet iš tiesų viskas pasikeitė perskaičius patį kūrinį. Kaip tą sekmadienį per susitikimą sakė pati autorė – ši knyga apvertė jos gyvenimą. Kūrinys parašytas anglų kalba, jis jau išverstas į 25 kalbas, o R. Šepetys dalyvavo 17-oje knygos pristatymų skirtingose šalyse, jau neskaičiuojant, kiek kartų tai darė čia, JAV. Labiausiai džiugina tai, kad knygos dėka apie šią mūsų šalies istorijos skaudžią dalį sužino tūkstančiai žmonių visuose pasaulio kampeliuose. Nepaprastai miela, jog muziejuje apsilankę gausus būrys rašytojos

gerbėjų, ir smagu, kad didelė jų dalis buvo amerikiečiai, kai kurie turintys lietuviško kraujo, kai kurie šios knygos dėka pirmą kartą sužinoję, kad yra tokia šalis Lietuva...

Tik be galo liūdna, jog mano tautiečių susirinko mažai, vienas kitas jaunas žmogus... Tokio nuoširdaus knygos pristatymo, kai ir autorei, ir klausytojams ašaros kuto gerklę, o patriotizmo dvasia, atrodo, plevėno ore, dar neteko matyti. Turbūt pati tema, R. Šepetys asmeniškai atradimai, tyrinėjant ir rašant šį kūrinį, mūsų patirtis perskaičius šią istoriją (ypač kai nėra labai daug knygų šia tema, tuo labiau jaunimui suprantamai ir lengvai parašytą), taip pat pačio laikmečio sudėtingumas bei visokie kitokie istoriniai aspektai dar ilgai nepaliks ramybėje daugelio susitikimo dalyvių.

Popietės metu buvo pristatyta dar viena autorė Ellen Cassedy, kuri tyrinėdama savo šeimos šaknis parašė knygą „We Are Here: Memories of the Lithuanian Holocaust“. Jos lietuviškas vertimas jau tuoj tuoj pasirodys

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN WEEKLY

7950 W. 99th ST. HICKORY HILLS, IL 60457

www.alietuvis.com

NAUJAS-amerikoslietuvis@gmail.com

NO. 18(627)

MAY-3 - 2012

KAINA \$2.00

Lietuvoje.

Dvi knygos, dvi autorės, pasakojančios savo šeimų istorijas, tačiau vienas tikslas – pamėginti pasakyti objektyvią tiesą apie tai, kaip viskas buvo, ir kad tokį primtinu būdu ta žinia pasiektų kuo daugiau žmonių visose Atlanto pusėse.

Po autorių ir jų knygų pristatymo, popietės dalyviai turėjo progos užduoti klausimus, pakomentuoti, o renginiui pasibaigus ir gauti autografus.

Džiaugiuosi, kad šia istorija sudominau savo dukras, dar kelis lituanistinės mokyklos mokiniu-

kus. Apie knygą ir susitikimą jie papasakos savo mokyklose, taip paskleisdami nors ir nedidelę, bet irgi žinią apie tų dienų tikrovę. Svarbiausia, knygos herojų lūpomis išgyvens tai, kas, neabejoju, ilgai išliks jų pačių širdyse – pagarba, meilė, pasididžiavimas savo tauta ir jos stipriausiais žmonėmis...

Nuoširdžiai dėkoju Balzeko muziejui, dr. A. Pliopliui už ypatingą programą. Sėkmės platinant ją JAV mokyklose. Ir prašymas – įtraukti R. Šepetys knygą į lietuviškų mokyklų programą.